

Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
AMICUS EUROPÆ

**FAE Policy Paper
nr 9/2013**

Piotr A. Maciążek

Rosyjska odpowiedź na „łupki”

Rosyjska odpowiedź na „łupki”

FAE Policy Paper nr 9/2013

Piotra A. Maciążek

Nie od dziś eksperci i komentatorzy podkreślają znaczenie łupkowej rewolucji, szczególnie w kontekście Rosji, której budżet jest mocno uzależniony od eksportu surowców energetycznych. Mało pisze się natomiast na temat tego, jak Kreml przygotowuje się na nadchodzące, niespokojne czasy. Spróbujmy więc pochylić się nad tym zagadnieniem.

Kierunek - Azja!

Jednym ze sposobów złagodzenia skutków tej energetycznej rewolucji jest dołączenie do niej i ukierunkowanie własnych dostaw na kierunek azjatycki. Władimir Putin w oficjalnym oświadczeniu wezwał świat biznesu FR do większego zaangażowania się w rynek LNG, bo takie inwestycje wymagają lat.

Jamał LNG, czy budowa terminalu we Władywostoku – to pierwsze z brzegu projekty, które mają stanowić odpowiedź na potrzeby Kremla. Studium wykonalności posiada już także projekt *Peczora LNG*, plany nowych terminali opracowywane są dla Czukotki i Kamczatki. Widać już jednak wyraźnie, że czołowe rosyjskie koncerny nie tylko mają zamiar w odmienny sposób podejść do realizacji tego zamysłu, ale i są między sobą coraz bardziej skonfliktowane.

Plany Rosnieftu

Rosnieft stara się związać ze sobą potencjalnych kupców z Dalekiego Wschodu wspólnymi projektami na arktycznym szelfie. Rozpoczął już w tym celu tworzenie „błękitnego szlaku” wzdłuż północnych wybrzeży Rosji. Jego elementami – przy wsparciu państwa, zainteresowanego zagospodarowaniem Arktyki – będą budowane terminale LNG, bazy wojskowe (np. na Nowej Ziemi), posterunki celne i punkty wsparcia logistycznego za Kołem Podbiegunowym (w sumie ma ich być dwanaście). W skład tej inicjatywy mają również wejść nowe technologie, wśród których warto wymienić projekt *Arctica*, realizowany przez *Roskosmos* (nawigacja + wykrywanie złóż) czy *Glonass* (odpowiednik amerykańskiego GPS).

Azjatycka wizyta prezesa *Rosnieftu* tylko podkreśliła, że z drogi tej nie ma już odwrotu. Igor Sieczin zaprosił gigantów z Państwa Środka, takich jak CNPC, Sinopec i CNOOC, do wspólnych projektów na szelfie arktycznym (Morze Barentsa i Peczorskie). Podobną ofertę wystosował do firm japońskich i południowokoreańskich.

Mimo to projekt „błękitnego szlaku” obarczony jest olbrzymim ryzykiem. Nowy model zmiany kierunku dostaw surowców energetycznych z Europy do Azji w obliczu rewolucji łupkowej musi uwzględniać ostrą konkurencję cenową ze strony firm australijskich i amerykańskich. Wpływ na cenę gazu skroplonego ma przecież długość jego dostaw, a ta w przypadku Rosjan będzie spora. Wydarzenia z ostatniego miesiąca pokazują, że *panaceum* na ten problem ma być próba ścisłego powiązania ze sobą rynków zbytu dla „błękitnego paliwa” za pomocą udziału wywodzących się z niego podmiotów w inwestycjach na arktycznym szelfie.

Sojusz *Rosnieftu* i *Novateku* – czyli jak obalić monopol eksportowy *Gazpromu*

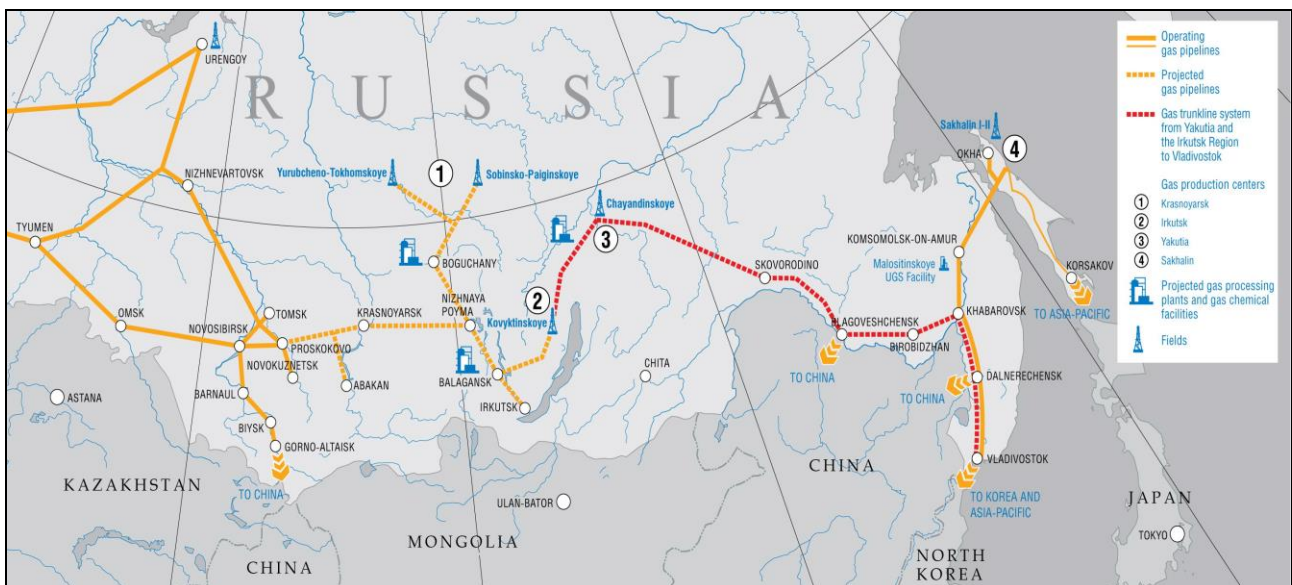
Wdrażaniem tego projektu jest zainteresowany także *Novatek* (zamierza pozyskać Chińczyków do budowy jamalskiego terminalu LNG), ale napotyka on na zasadniczy problem natury administracyjnej, jakim jest monopol eksportowy *Gazpromu* dotyczący eksportu gazu. To dlatego w ostatnim czasie *Sieczin* aktywnie lobbuje u rosyjskiego prezydenta zliberalizowanie gazowego monopolu. Do prasy wyciekły również pikantne informacje na temat niedawnego posiedzenia prezydenckiej komisji ds. energetyki, które obfitowało podobno w ostre starcia obrońców *status quo* i ich przeciwników, walczących o nowy podział rynku. To z tego powodu *Rosnieft* wystosował także oficjalną prośbę o przyznanie mu dodatkowych ośmiu licencji poszukiwawczo – badawczych w Arktyce, które obiecano wcześniej spółce zależnej *Gazpromu*...

Plany *Gazpromu*

Gazprom nie pozostaje jednak bierny na te poczynania i wyprowadza kontratak swoim projektem, który już dziś umownie nazywa się *Gold Stream*. Ma on umożliwić dostawy gazu do Chin za pomocą tradycyjnej infrastruktury, w atrakcyjnej ofercie cenowej. Pozostałe rynki, jak koreański i japoński, mają być zaopatrywane poprzez terminal we Władywostoku, który będzie połączony z *Gold Streamem* (patrz grafika).

Istotna w kontekście tych planów wydaje się niedawna zapowiedź ministra energetyki FR Aleksandra Novaka, który ogłosił właśnie rządowy program stymulowania wzrostu produkcji ropy i gazu. W założeniach ma on dostosować rosyjską energetykę do wyzwań przyszłości – eksportu gazu skroplonego z USA, zmniejszenia importu „błękitnego paliwa” przez Europę i zastępowania tego surowca węglem oraz zwiększania się popytu na rynkach Azji. Na szczególną

uwagę w tym projekcie zasługuje technologiczna modernizacja sektora energetycznego na Syberii, zwiększenie wydobycia gazu w jej zachodniej części i stymulowanie nowych inicjatyw w słabo rozwiniętej, ale przyszłościowo atrakcyjnej, wschodniej części. Tak się składa, że to tereny, które wymagają największych nakładów w projekcie *Gold Stream*.

Źródło: Gazprom

Prognozy

Obecna strategia rosyjska w obliczu amerykańskiej i europejskiej rewolucji łupkowej jest więc jasna i zawiera się w hasło „kierunek Azja”. Jednak konflikt interesów w poszczególnych koteriach rosyjskiej *wierchuszki* powoduje, że na dobrą sprawę nie wiadomo dziś, w jakim wariantcie będzie realizowana - „błękitnego szlaku” *Rosnieftu*, czy „Gold Streamu” *Gazpromu*? W średniookresowej perspektywie należy chyba dawać większe szanse pierwszemu z nich, ponieważ wszystko wskazuje na to, że to *Rosnieft* ma stać się nowym rosyjskim hegemonem energetycznym.

Tezy przedstawiane w serii „Policy Papers” Fundacji Amicus Europae
nie zawsze odzwierciedlają jej oficjalne stanowisko !

Rosyjska odpowiedź na „łupki”

FAE Policy Paper nr 9/2013

Piotra A. Maciążek

Kontakt

**Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
„Amicus Europae”**

Aleja Przyjaciół 8/5
00-565 Warszawa, Polska

Tel. +48 22 622 66 33

Tel. +48 22 622 66 03

Fax:+48 22 629 48 16

email: fundacja@fae.pl, www.fae.pl

FAE Policy Paper nr 9/2013

Rosyjska odpowiedź na „łupki”

Autor: Piotr A. Maciążek

Ekspert Zespołu Analiz Fundacji Amicus Europae.

Redaktor naczelny serwisu Polityka Wschodnia.pl, współpracownik ”Instytutu Jagiellońskiego”, publicysta i komentator (m.in. w Interia.pl, litewskim portalu PL Delfi, Polskim Radiu dla Zagranicy i Defence24.pl).

Rosyjska odpowiedź na „łupki”

FAE Policy Paper nr 9/2013

Piotra A. Maciążek

Nadrzędną misją **Fundacji AMICUS EUROPAE** jest popieranie integracji europejskiej, a także wspieranie procesów dialogu i pojednania, mających na celu rozwiązanie politycznych i regionalnych konfliktów w Europie.

Do najważniejszych celów Fundacji należą:

- Wspieranie wysiłków na rzecz budowy społeczeństwa obywatelskiego, państwa prawa i umocnienia wartości demokratycznych;
- Propagowanie dorobku politycznego i konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej;
- Propagowanie idei wspólnej Europy i upowszechnianie wiedzy o Unii Europejskiej;
- Rozwój Nowej Polityki Sąsiedztwa Unii Europejskiej, ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy i Białorusi;
- Wsparcie dla krajów aspirujących do członkostwa w organizacjach europejskich i euroatlantyckich;
- Promowanie współpracy ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki, szczególnie w dziedzinie bezpieczeństwa międzynarodowego i rozwoju gospodarki światowej;
- Integracja mniejszości narodowych i religijnych w społeczności lokalne;
- Propagowanie wiedzy na temat wielonarodowej i kulturowej różnorodności oraz historii naszego kraju i regionu;
- Popularyzowanie idei olimpijskiej i sportu.